

К. О. Злиденко

студ. IV курсу

спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»

Науковий керівник: к.е.н., проф. Т. О. Журавльова

ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАННЯ БЮДЖЕТНИХ ВИДАТКІВ В УКРАЇНІ

На даному етапі економічного та соціального розвитку України в умовах обмеженості бюджетних коштів, які не повною мірою забезпечують потреби суспільства держави, важливим завданням стає визначення основних напрямів при розподілі бюджетних видатків та забезпечення підвищення рівня їх ефективного використання.

У сучасному становищі ефективний процес формування видатків державного бюджету, що забезпечує стабільність виконання функцій державою є надзвичайно важливим. Видатки бюджету за своєю економічною сутністю є інструментом розподілу й перерозподілу грошового фонду держави і їхнього використання за цільовим призначенням, що повинне забезпечити зростання суспільного добробуту населення [1, с. 31].

Зміст і характер бюджетних видатків визначає виконання державою своїх функцій. Призначення бюджетних видатків полягає у задоволенні найважливіших потреб суспільства у розвитку економіки і соціальної сфери, державного управління, оборони, забезпечення громадського порядку, безпеки держави тощо. Динаміка структури видатків державного бюджету протягом останніх трьох років свідчить, що найбільше середнє значення питомої ваги у загальній структурі видатків належить видаткам на соціальний захист та соціальне забезпечення – 26,34% економічну діяльність – 19,59%, загальнодержавні видатки – 14,70%, громадський порядок, безпеку та судову владу 12,93% та на освіту – 11,92 %. При цьому, значення частки видатків на оборону становить 6,9%, охорону здоров'я – 4,41%, духовний та фізичний розвиток – 1,66%, охорону навколишнього природного середовища – 1,28%, на житловокомунальне господарство – 0,23% відповідно [2, с. 231].

Вагомим завданням стає визначення пріоритетів при розподілі бюджетних видатків та забезпечення підвищення рівня їх ефективного використання. Забезпечення оптимального розподілу бюджетних видатків для задоволення державних потреб можливе завдяки таким методам планування, які б забезпечували встановлення чітких пріоритетів в рамках наявних бюджетних коштів. Питання ефективного та раціонального використання

бюджетних коштів набувають особливої актуальності в кризових умовах. На сьогодні одним з найбільш ефективних методів планування і фінансування бюджетних видатків у розвинених країнах визнано програмноцільовий метод.

Протягом багатьох років в Україні під час формування бюджету використовувався метод, відповідно до якого видатки плануються на один рік шляхом калькуляції видатків на діяльність та адміністративні потреби бюджетних установ та організацій, розрахованих відповідно до норм і нормативів. Відповідно до такого методу бюджетне планування передбачає здійснення розрахунку видатків, що необхідні для здійснення діяльності бюджетних установ без врахування оцінки кінцевих результатів функціонування. На сучасному етапі реформування бюджетної політики у системі планування та виконання бюджету відбуваються інституційні перетворення, спрямовані на поглиблення використання програмноцільового методу бюджетування, що відбуваються одночасно із застосуванням елементів традиційного методу планування видатків. Програмно-цільовий метод планування видатків є вагомим інструментом бюджетної політики, що ґрунтується на стратегічно раціональному управлінні коштами, спрямованому на вирішення соціально-економічних проблем, які стоять перед суспільством на певному етапі його розвитку та дозволяє встановлювати безпосередній зв'язок між витраченими фінансовими ресурсами та отриманими результатами [3, с. 11].

Таким чином, програмно-цільовий метод планування видатків спрямований на: забезпечення прозорості бюджетного процесу, при якому чітко визначаються цілі, на досягнення яких витрачаються бюджетні кошти; підвищення рівня контролю за виконанням бюджетних програм; здійснення оцінки діяльності всіх учасників бюджетного процесу; упорядкування організації діяльності головного розпорядника бюджетних коштів щодо формування та виконання бюджетних програм, посилення його відповідальності; підвищення якості розроблення бюджетної політики, ефективність розподілу та використання бюджетних коштів. Програмно-цільовий метод планування видатків бюджету є результатом еволюції та реформ у сфері бюджетних механізмів планування та виконання видаткової частини бюджету.

Список використаної літератури

1. Корнієнко Н. М. Підвищення ефективності планування бюджетних видатків в Україні. Н. М. Корнієнко. *Вісник Львівської державної фінансової академії*. 2018. С. 28–35.
2. Фінанси України: інституційні перетворення та напрями розвитку : монографія за ред. І. Я. Чугунова. Київ : ДННУ «Академія фінансового управління», 2019. 848 с.
3. Чугунов І. Я. Розвиток програмно-цільового методу планування бюджету *Фінанси України*. 2016. С. 3–14.